

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

της 17ης Φεβρουαρίου 2017

σχετικά με την ανάθεση στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου νέων καθηκόντων που αφορούν την ενυπόθηκη πίστη
(CON/2017/3)

Εισαγωγή και νομική βάση

Στις 27 Ιανουαρίου 2017 η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) έλαβε αίτημα του Υπουργείου Οικονομικών της Κύπρου για την έκδοση γνώμης όσον αφορά σχέδιο νόμου το οποίο διέπει τις συμβάσεις πίστωσης για καταναλωτές σε σχέση με ακίνητα που προορίζονται για κατοικία (εφεξής το «σχέδιο νόμου»).

Η αρμοδιότητα της ΕΚΤ για τη διατύπωση γνώμης βασίζεται στα άρθρα 127 παράγραφος 4 και 282 παράγραφος 5 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στο άρθρο 2 παράγραφος 1 τρίτη περίπτωση της απόφασης 98/415/ΕΚ του Συμβουλίου¹, καθώς το σχέδιο νόμου αφορά την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (ΚΤΚ). Η παρούσα γνώμη εκδόθηκε από το διοικητικό συμβούλιο, σύμφωνα με το άρθρο 17.5 πρώτη πρόταση του εσωτερικού κανονισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

1. Σκοπός του σχεδίου νόμου

- 1.1. Σκοπός του σχεδίου νόμου είναι η μεταφορά της οδηγίας 2014/17/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου² στο κυπριακό δίκαιο, με σκοπό την ενίσχυση της προστασίας των καταναλωτών όσον αφορά τη χορήγηση σε αυτούς δανείων για την απόκτηση ακινήτων ή δανείων εξασφαλισμένων με υποθήκη επί ακινήτων που προορίζονται για κατοικία. Σύμφωνα με την οδηγία, κάθε κράτος μέλος οφείλει να ορίσει εθνική αρμόδια αρχή η οποία θα διασφαλίζει την εφαρμογή και επιβολή των διατάξεών της. Οι αρμόδιες αυτές αρχές πρέπει να είναι δημόσιες αρχές ή οργανισμοί αναγνωρισμένοι από το εθνικό δίκαιο ή από δημόσιες αρχές ρητώς εξουσιοδοτημένες προς τούτο από το εθνικό δίκαιο. Πιστωτικοί φορείς, μεσίτες πιστώσεων ή εντεταλμένοι αντιπρόσωποι δεν επιτρέπεται να ορίζονται αρμόδιες αρχές³.
- 1.2. Σύμφωνα με το σχέδιο νόμου η ΚΤΚ ορίζεται, από κοινού με την Υπηρεσία Προστασίας Καταναλωτή της Δημοκρατίας της Κύπρου (εφεξής η «Υπηρεσία»), αρμόδια αρχή και αναλαμβάνει

¹ Απόφαση 98/415/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 1998, σχετικά με τη διαβούλευση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας με τις εθνικές αρχές για τα σχέδια νομοθετικών διατάξεων (ΕΕ L 189 της 3.7.1998, σ. 42).

² Οδηγία 2014/17/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις συμβάσεις πίστωσης για καταναλωτές για ακίνητα που προορίζονται για κατοικία και την τροποποίηση των οδηγιών 2008/48/ΕΚ και 2013/36/ΕΕ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 (ΕΕ L 60 της 28.2.2014, σ. 34).

³ Βλ. άρθρο 5 παράγραφος 1 της οδηγίας 2014/17/ΕΕ.

την εφαρμογή και επιβολή ορισμένων εκ των κανόνων που μεταφέρουν στο εθνικό δίκαιο την οδηγία 2014/17/ΕΕ. Ειδικότερα, η ΚΤΚ και η Υπηρεσία καθίστανται συναρμόδιες για: α) την έκδοση κριτηρίων για τον καθορισμό αντιπροσωπευτικού παραδείγματος σε σχέση με ορισμένες πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στη διαφήμιση συμβάσεων πίστωσης· β) την παροχή γενικών πληροφοριών για τις συμβάσεις πίστωσης στους καταναλωτές, περιλαμβανομένων προειδοποιήσεων και επαρκών εξηγήσεων· γ) τη χρήση των όρων «ανεξάρτητη συμβουλή» και «ανεξάρτητος σύμβουλος» κατά την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στους καταναλωτές· δ) τη χρήση από τους αντισυμβαλλομένους σαφών, προσβάσιμων, αντικειμενικών και επαληθεύσιμων δεικτών ή επιτοκίων αναφοράς για τον υπολογισμό του χρεωστικού επιτοκίου· και ε) τη συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές των άλλων κρατών μελών.

Ενώ η Υπηρεσία ορίζεται ως αρμόδια αρχή για ορισμένα θέματα (δηλ. για τη χρηματοοικονομική εκπαίδευση των καταναλωτών, για τους όρους που πρέπει να τηρούνται κατά τη διαφήμιση και εμπορική προώθηση, για τις προσυμβατικές πληροφορίες, για την υποχρέωση ενημέρωσης των καταναλωτών σχετικά με τη διαδικασία υποβολής εσωτερικών καταγγελιών όσον αφορά μεσίτες πιστώσεων και τους όρους πρόσβασης σε εξωδικαστικές διαδικασίες καταγγελιών και επίλυσης διαφορών, για ζητήματα που αφορούν δάνεια σε ξένο νόμισμα και για ζητήματα πρόωρης αποπληρωμής), όλες οι υπόλοιπες απαιτήσεις που δεν αποδίδονται συγκεκριμένα στην Υπηρεσία, ή από κοινού στην Υπηρεσία και την ΚΤΚ, υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα της ΚΤΚ. Σε αυτές περιλαμβάνονται η παρακολούθηση της τήρησης των υποχρεώσεων επαγγελματικής δεοντολογίας από τους πιστωτικούς φορείς και τους μεσίτες πιστώσεων κατά την παροχή πίστωσης στους καταναλωτές, καθώς και των απαιτήσεων που αφορούν τις γνώσεις και ικανότητες του προσωπικού τους, η διασφάλιση δωρεάν παροχής της σχετικής πληροφόρησης στους καταναλωτές, ο υπολογισμός του συνολικού ετήσιου ποσοστού επιβάρυνσης, η αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των καταναλωτών, η διασφάλιση της πρόσβασης όλων των πιστωτικών φορέων του συνόλου των κρατών μελών στις βάσεις δεδομένων που χρησιμοποιούνται στην Κύπρο, η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών από πιστωτικούς φορείς και μεσίτες πιστώσεων, ορισμένα ζητήματα που αφορούν δάνεια σε ξένο νόμισμα και ορισμένες απαιτήσεις σχετικά με την προσήκουσα εκτέλεση των συμβάσεων πίστωσης και τα συναφή δικαιώματα, περιλαμβανομένων των ζητημάτων υπερημερίας και αναγκαστικής εκποίησης.

- 1.3. Επιπλέον, το σχέδιο νόμου ορίζει την ΚΤΚ ως την αρμόδια αρχή για την αδειοδότηση και εποπτεία των μεσιτών πιστώσεων και των μη πιστωτικών ιδρυμάτων που προτίθενται να παρέχουν συμβάσεις πίστωσης βάσει των διατάξεών του. Ειδικότερα, η ΚΤΚ θα είναι αρμόδια για: α) την αδειοδότηση των μεσιτών πιστώσεων και των μη πιστωτικών ιδρυμάτων· β) τη διασφάλιση της συμμόρφωσης όλων των αδειοδοτημένων μεσιτών πιστώσεων και μη πιστωτικών ιδρυμάτων με τις υποχρεώσεις επαγγελματικής δεοντολογίας που προβλέπονται στο σχέδιο νόμου· γ) την απόρριψη αιτήσεων μεσιτών πιστώσεων και μη πιστωτικών ιδρυμάτων για χορήγηση άδειας λειτουργίας ή την ανάκληση άδειας ήδη χορηγηθείσας σε αυτούς· δ) την επιβολή κυρώσεων σε περιπτώσεις παραβάσεων· ε) τη διενέργεια εποπτικών ελέγχων· και στ) τη διεκπεραίωση διαδικασιών κοινοποίησης οι οποίες επιτρέπουν σε αδειοδοτημένους μεσίτες πιστώσεων να ασκούν τη δραστηριότητά τους στην επικράτεια της Ένωσης.

2. Παρατηρήσεις

2.1. Γενικές παρατηρήσεις

- 2.1.1. Η παρούσα γνώμη δεν εξετάζει εάν το σχέδιο νόμου μεταφέρει αποτελεσματικά την οδηγία 2014/17/ΕΕ στο κυπριακό δίκαιο. Εν προκειμένω η ΕΚΤ θα αξιολογήσει αποκλειστικά τις διατάξεις του σχεδίου νόμου που ενδέχεται να έχουν αντίκτυπο στον ρόλο και τα καθήκοντα της ΚΤΚ ως κεντρικής τράπεζας, εθνικής εποπτικής αρχής και μέλους του Ευρωσυστήματος και του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ).
- 2.1.2. Το σχέδιο νόμου διευρύνει τις υφιστάμενες εποπτικές λειτουργίες της ΚΤΚ, αναθέτοντάς της την αρμοδιότητα εποπτείας και οργάνωσης της αγοράς σχετικά με τις συμβάσεις πίστωσης που αφορούν ακίνητα προοριζόμενα για κατοικία. Ενόψει τούτου το σχέδιο νόμου διευρύνει τις κατηγορίες οντοτήτων επί των οποίων η ΚΤΚ ασκεί προληπτική εποπτεία, συμπεριλαμβάνοντας σε αυτές, αφενός, τους μεσίτες πιστώσεων οι οποίοι, στο πλαίσιο της εμπορικής, επιχειρηματικής ή επαγγελματικής τους δραστηριότητας, παρουσιάζουν ή προσφέρουν συμβάσεις πίστωσης στους καταναλωτές ή συνάπτουν με αυτούς τέτοιες συμβάσεις εξ ονόματος των πιστωτικών φορέων ή συνδράμουν τους καταναλωτές αναλαμβάνοντας τις συναφείς προπαρασκευαστικές εργασίες και, αφετέρου, τα μη πιστωτικά ιδρύματα που προτίθενται να χορηγούν πιστώσεις βάσει των διατάξεών του.
- 2.1.3. Επισημαίνεται ότι η ανάθεση αρμοδιοτήτων στην Υπηρεσία βάσει του σχεδίου νόμου συνεπάγεται την άσκηση από αυτή εξουσιών ανάλογων με τις εξουσίες της ΚΤΚ. Εν προκειμένω η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται ότι οι εθνικές αρχές οφείλουν να συνεργάζονται στενά κατά την άσκηση των εξουσιών τους, χωρίς ωστόσο να επηρεάζονται δυσμενώς οι αντίστοιχες εποπτικές τους αρμοδιότητες⁴.

2.2. Ανάθεση νέων καθηκόντων στην ΚΤΚ

- 2.2.1 Η ΕΚΤ υπογραμμίζει την ανάγκη αξιολόγησης κάθε επικείμενης ανάθεσης νέων καθηκόντων σε εθνική κεντρική τράπεζα (ΕθνΚΤ) εντός του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) υπό το πρίσμα της απαγόρευσης της νομισματικής χρηματοδότησης βάσει του άρθρου 123 της Συνθήκης. Για τους σκοπούς της εφαρμογής της εν λόγω απαγόρευσης το άρθρο 1 παράγραφος 1 στοιχείο β) σημείο ii) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 3603/93 του Συμβουλίου⁵ ορίζει ότι στις «άλλου είδους πιστωτικές διευκολύνσεις» συγκαταλέγεται και «κάθε χρηματοδότηση υποχρεώσεων του δημόσιου τομέα έναντι τρίτων».

Επειδή δεν επιτρέπεται να καταστρατηγείται ο σκοπός της απαγόρευσης της νομισματικής χρηματοδότησης, ήτοι η διατήρηση της υγιούς δημοσιονομικής πολιτικής των κρατών μελών, ο νόμος δεν πρέπει να αναθέτει στις ΕθνΚΤ τη χρηματοδότηση μέτρων για τα οποία αρμόδια είναι

⁴ Βλ. παράγραφο 2 της γνώμης CON/2016/23. Όλες οι γνώμες της ΕΚΤ δημοσιεύονται στον δικτυακό τόπο της ΕΚΤ (www.ecb.europa.eu).

⁵ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 3603/93 του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 1993, για τον προσδιορισμό των εννοιών που είναι αναγκαίες για την εφαρμογή των απαγορεύσεων που αναφέρονται στο άρθρο 104 και στο άρθρο 104 Β, παράγραφος 1, της συνθήκης (ΕΕ L 332 της 31.12.1993, σ. 1).

συνήθως τα κράτη μέλη και τα οποία, ως εκ τούτου, χρηματοδοτούνται από δημοσιονομικούς πόρους των τελευταίων και όχι από τις ΕθνΚΤ. Προκειμένου να αποφανθεί ως προς το τι συνιστά μορφή χρηματοδότησης υποχρεώσεων του δημόσιου τομέα έναντι τρίτων –η οποία μπορεί να μεταφραστεί ως η χρηματοδότηση την οποία παρέχει κεντρική τράπεζα εκτός του πεδίου καθηκόντων της κεντρικής τράπεζας– η εκάστοτε ΕθνΚΤ θα πρέπει να αξιολογεί κατά περίπτωση εάν το υπό ανάληψη καθήκον είναι καθήκον κεντρικής τράπεζας ή κυβερνητικό καθήκον, δηλαδή καθήκον που εμπίπτει στην αρμοδιότητα των κρατών μελών. Με άλλα λόγια, πρέπει να προβλέπονται επαρκή εχέγγυα που να διασφαλίζουν ότι αποσοβούνται τυχόν καταστρατηγήσεις του ως άνω σκοπού της απαγόρευσης της νομισματικής χρηματοδότησης, ήτοι της διατήρησης της υγιούς δημοσιονομικής πολιτικής των κρατών μελών.

2.2.2 Στο πλαίσιο της διακριτικής ευχέρειας που διαθέτει κατά την άσκηση των καθηκόντων του, βάσει του άρθρου 271 στοιχείο δ) της Συνθήκης και του άρθρου 35.6 του καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (εφεξής το «καταστατικό του ΕΣΚΤ»), και προκειμένου να διασφαλίσει ότι οι ΕθνΚΤ εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις που προβλέπει η Συνθήκη, το διοικητικό συμβούλιο ενέκρινε τέτοιου είδους εχέγγυα με τη μορφή κριτηρίων βάσει των οποίων καθορίζεται τι μπορεί να θεωρηθεί ότι εμπίπτει στο εννοιολογικό πεδίο των υποχρεώσεων του δημοσίου τομέα κατά την έννοια του άρθρου 1 παράγραφος 1 στοιχείο β) σημείο ii) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 3603/93 του Συμβουλίου ή, με άλλα λόγια, τι αποτελεί κυβερνητικό καθήκον, σύμφωνα με τα ακόλουθα:

Πρώτον, τα καθήκοντα κεντρικής τράπεζας περιλαμβάνουν ιδίως όσα συνδέονται με τα καθήκοντα που έχουν ανατεθεί στην ΕΚΤ και τις ΕθνΚΤ από τη Συνθήκη και το καταστατικό του ΕΣΚΤ. Πρόκειται κυρίως για τα καθήκοντα που ορίζονται στο άρθρο 127 παράγραφοι 2, 5 και 6 και στο άρθρο 128 παράγραφος 1 της Συνθήκης, καθώς και στα άρθρα 22 και 25.1 του καταστατικού του ΕΣΚΤ.

Δεύτερον, δεδομένου ότι το άρθρο 14.4 του καταστατικού του ΕΣΚΤ επιτρέπει στις ΕθνΚΤ να εκτελούν και «λειτουργίες άλλες», δεν μπορεί αυτομάτως να αποκλειστεί η ανάθεση σε εκείνες νέων καθηκόντων, δηλ. καθηκόντων μη συνδεόμενων με όσα έχουν ανατεθεί στην ΕΚΤ και τις ίδιες. Πάντως, νέα καθήκοντα τα οποία αναλαμβάνει ορισμένη ΕθνΚΤ χωρίς να αποτελούν τυπικά καθήκοντα ΕθνΚΤ ή τα οποία ασκούνται σαφώς εξ ονόματος και προς το αποκλειστικό συμφέρον της κυβέρνησης ή άλλων δημόσιων φορέων θα πρέπει να θεωρούνται κυβερνητικά.

Τρίτον, ένα σημαντικό κριτήριο για τον χαρακτηρισμό ενός νέου καθήκοντος ως μη τυπικού καθήκοντος ΕθνΚΤ ή ως καθήκοντος ασκούμενου σαφώς εξ ονόματος και προς το αποκλειστικό συμφέρον της κυβέρνησης ή άλλων δημόσιων φορέων είναι ο αντίκτυπός του στη θεσμική, οικονομική και προσωπική ανεξαρτησία της εκάστοτε ΕθνΚΤ.

Ειδικότερα, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ακόλουθες πτυχές:

α) Εάν η άσκηση του νέου καθήκοντος δημιουργεί ανεπαρκώς διαχειρίσιμες συγκρούσεις συμφερόντων σε σχέση με υφιστάμενα καθήκοντα κεντρικής τράπεζας, χωρίς κατ' ανάγκη να τα συμπληρώνει. Σε περίπτωση σύγκρουσης συμφερόντων μεταξύ υφιστάμενων και νέων καθηκόντων θα πρέπει να προβλέπονται επαρκείς δικλείδες μετριασμού της. Η συμπληρωματικότητα μεταξύ νέων και υφιστάμενων καθηκόντων κεντρικής τράπεζας δεν θα

πρέπει να ερμηνεύεται διασταλτικά, διότι τότε θα μπορούσε να οδηγήσει στη δημιουργία μιας αλυσίδας παρεπόμενων καθηκόντων αόριστης διάρκειας. Η συμπληρωματικότητα θα πρέπει μάλιστα να εξετάζεται και από την άποψη της χρηματοδότησης των νέων αυτών καθηκόντων.

- β) Εάν η άσκηση του νέου καθήκοντος χωρίς την πρόβλεψη πρόσθετων οικονομικών πόρων επιβαρύνει δυσανάλογα ορισμένη ΕθνΚΤ σε σχέση με τις οικονομικές και οργανωτικές της δυνατότητες και εάν μπορεί να επηρεάσει αρνητικά την ικανότητά της να ασκεί αποτελεσματικά τα υφιστάμενα καθήκοντα κεντρικής τράπεζας.
- γ) Εάν η άσκηση του νέου καθήκοντος συνάδει με το θεσμικό πλαίσιο της ΕθνΚΤ από την άποψη της ανεξαρτησίας και λογοδοσίας της κεντρικής τράπεζας.
- δ) Εάν η άσκηση του νέου καθήκοντος εγκυμονεί σημαντικούς χρηματοπιστωτικούς κινδύνους.
- ε) Εάν η άσκηση του νέου καθήκοντος εκθέτει τα μέλη των οργάνων λήψης αποφάσεων της ΕθνΚΤ σε δυσανάλογους πολιτικούς κινδύνους και ενδέχεται να έχει αντίκτυπο στην προσωπική τους ανεξαρτησία και, ιδίως, στο εχέγγυο της θητείας τους κατά το άρθρο 14.2 του καταστατικού του ΕΣΚΤ.

2.3 *Ειδικές παρατηρήσεις*

Με βάση τα ως άνω κριτήρια στις ακόλουθες παραγράφους αξιολογείται κατά πόσον τα νέα καθήκοντα της ΚΤΚ συνάδουν με την απαγόρευση της νομισματικής χρηματοδότησης.

2.3.1 *Νέα καθήκοντα συνδεδεμένα με τα καθήκοντα που έχουν ανατεθεί στην ΕΚΤ και τις ΕθνΚΤ βάσει της Συνθήκης και του καταστατικού του ΕΣΚΤ*

Η αδειοδότηση και η εποπτεία των μεσιτών πιστώσεων και των μη πιστωτικών ιδρυμάτων, καθώς και η επίβλεψη και οργάνωση της αγοράς των συμβάσεων πίστωσης που αφορούν ακίνητα προοριζόμενα για κατοικία, μπορούν να θεωρηθούν καθήκοντα συνδεδεμένα με εκείνα που προβλέπονται στο άρθρο 127 παράγραφος 5 της Συνθήκης, στο βαθμό που συμπληρώνουν τα υφιστάμενα εποπτικά καθήκοντα που ασκεί ορισμένη ΕθνΚΤ⁶, ιδίως από τη στιγμή που αυτή ασκεί ήδη παρόμοιας φύσης καθήκοντα⁷. Εν προκειμένω σημειώνεται ότι η ΚΤΚ ήδη ασκεί την εποπτεία των πιστωτικών και λοιπών χρηματοδοτικών ιδρυμάτων, όπως είναι οι εταιρείες εξαγοράς πιστώσεων⁸ και οι εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης⁹.

2.3.2 *Άτυπα καθήκοντα ΕθνΚΤ*

Ορισμένα κράτη μέλη έχουν αναθέσει στις οικείες ΕθνΚΤ εποπτικά καθήκοντα που αφορούν τη χορήγηση καταναλωτικής πίστης¹⁰. Επιπλέον, με την επιφύλαξη του άρθρου 14.4 του καταστατικού του ΕΣΚΤ, η ΕΚΤ αποδέχεται εν γένει την ανάθεση τέτοιων καθηκόντων στις ΕθνΚΤ, υπό την προϋπόθεση ότι αυτά συμπληρώνουν υφιστάμενες εποπτικές εξουσίες (και ενδέχεται να

⁶ Βλ. παράγραφο 4.3 της γνώμης CON/2016/34.

⁷ Βλ. παράγραφο 3.3 της γνώμης CON/2016/31 και παράγραφο 3.1.2 της γνώμης CON/2015/45.

⁸ Βλ. τον περί αγοραπωλησίας πιστωτικών διευκολύνσεων και για συναφή θέματα νόμο του 2015 (169(I)/2015) και γνώμη CON/2015/45.

⁹ Βλ. τον περί χρηματοδοτικής μίσθωσης νόμο του 2016 (72(I)/2016) και γνώμη CON/2015/37.

¹⁰ Βλ. παράγραφο 3.4 της γνώμης CON/2015/54.

συνδέονται με τη γενικότερη αρμοδιότητα της ΕθνΚΤ όσον αφορά την εποπτεία της χρηματοπιστωτικής αγοράς¹¹⁾ και, κατ' επέκταση, συμβάλλουν στην ευρωστία της χρηματοπιστωτικής αγοράς και στη διαφύλαξη της εμπιστοσύνης στην αγορά¹²⁾. Επομένως, εκ της φύσεώς τους, τα νέα καθήκοντα που ανατίθενται στην ΚΤΚ με το σχέδιο νόμου δεν μπορούν να θεωρηθούν άτυπα καθήκοντα κεντρικής τράπεζας ούτε καθήκοντα ασκούμενα προς το αποκλειστικό συμφέρον της κυβέρνησης.

2.3.3 Βαθμός στον οποίο η άσκηση του νέου καθήκοντος δημιουργεί σύγκρουση συμφερόντων σε σχέση με υφιστάμενα καθήκοντα κεντρικής τράπεζας

Η ΕΚΤ σημειώνει ότι, σύμφωνα με το σχέδιο νόμου, η ΚΤΚ θα είναι υπεύθυνη για την εποπτεία της συμπεριφοράς των πιστωτικών φορέων και των μεσιτών πιστώσεων έναντι των καταναλωτών, συμπεριλαμβανομένων των πολιτικών τους σε ζητήματα υπερημερίας και αναγκαστικής εκποίησης. Η ΕΚΤ επισημαίνει ακόμη ότι ενώ σε γενικές γραμμές τα καθήκοντα αυτά φαίνεται να είναι παρόμοιας φύσης με τα εποπτικά καθήκοντα που ασκεί ήδη η ΚΤΚ, μπορεί να προκύψει σύγκρουση συμφερόντων. Ως εθνική αρχή υπεύθυνη για την εποπτεία των χρηματοπιστωτικών αγορών, η ΚΤΚ θα πρέπει να μετριάξει κάθε πιθανή σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ, αφενός, των νέων καθηκόντων της που σχετίζονται με την προστασία των καταναλωτών και, αφετέρου, των εντολών της όσον αφορά την εποπτεία και τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Η ΕΚΤ συνιστά εν προκειμένω τη θέσπιση επαρκών δικλίδων μετριασμού¹³⁾.

2.3.4 Βαθμός στον οποίο η άσκηση του νέου καθήκοντος είναι δυσανάλογη προς τις οικονομικές ή λειτουργικές δυνατότητες της ΚΤΚ

Κατ' επιταγή της αρχής της οικονομικής ανεξαρτησίας, τα κράτη μέλη δεν επιτρέπεται να στερούν από τις ΕθνΚΤ τους οικονομικούς πόρους που χρειάζονται προκειμένου να ασκήσουν τόσο τα σχετικά με το ΕΣΚΤ όσο και τα εθνικά τους καθήκοντα, από άποψη λειτουργική και οικονομική. Επιπλέον, στο πλαίσιο της ανάθεσης καθηκόντων που δεν σχετίζονται με το ΕΣΚΤ σε ορισμένη ΕθνΚΤ και προκειμένου να διασφαλιστεί η άσκησή τους κατά τρόπο που να μην επηρεάζει την επιχειρησιακή ή οικονομική της ικανότητα να ασκεί τα σχετικά με το ΕΣΚΤ καθήκοντά της, πρέπει να τίθενται στη διάθεσή της πρόσθετοι οικονομικοί και ανθρωπίνι πόροι¹⁴⁾. Εν προκειμένω επισημαίνεται ότι το σχέδιο νόμου, αν και περιλαμβάνει διάταξη κατά την οποία τα διοικητικά πρόστιμα που επιβάλλει η ΚΤΚ σε περιπτώσεις παράβασης των διατάξεων του θα λογίζονται στα έσοδά της, δεν εξειδικεύει τους όρους χρηματοδότησης των δαπανών που σχετίζονται με την εποπτεία των μεσιτών πιστώσεων και των μη πιστωτικών ιδρυμάτων από την ΚΤΚ. Ενόψει τούτου η ΕΚΤ καλεί την αιτούσα αρχή να εξετάσει τη δυνατότητα θέσπισης πλαισίου για την ανάκτηση του κόστους, π.χ. απαιτώντας από τους μεσίτες πιστώσεων και τα μη πιστωτικά ιδρύματα να καταβάλλουν στην ΚΤΚ αμοιβή για την αδειοδότησή τους ή ετήσια εισφορά για την κάλυψη των

11 Βλ. παράγραφο 2.3 της γνώμης CON/2007/29.

12 Βλ. σχετικά παράγραφο 4.4 της γνώμης CON/2016/34, παράγραφο 2.2.2 της γνώμης CON/2016/31, παραγράφους 2.1 και 2.2 της γνώμης CON/2006/47, παράγραφο 2.3 της γνώμης CON/2007/29 και παράγραφο 2 της γνώμης CON/2009/71.

13 Βλ. παράγραφο 4.8 της γνώμης CON/2016/34 και παράγραφο 2.2.2 της γνώμης CON/2016/31.

14 Βλ. παράγραφο 3.1.6 της γνώμης CON/2016/16.

δαπανών που ανακύπτουν εις βάρος της ΚΤΚ κατά την άσκηση των νέων εποπτικών της καθηκόντων¹⁵. Μετά τη θέσπιση πλαισίου ανάκτησης του κόστους η ΚΤΚ θα πρέπει να μεριμνήσει για το απαραίτητο πρόσθετο προσωπικό το οποίο θα διαθέτει τις κατάλληλες δεξιότητες που θεωρούνται σημαντικές για την εποπτεία των ως άνω οντοτήτων και ιδρυμάτων, ενόψει της ανάγκης διασφάλισης της ικανότητάς της να εκτελεί τα σχετικά με το ΕΣΚΤ καθήκοντά της και τις υφιστάμενες εποπτικές λειτουργίες της χωρίς η ικανότητά της αυτή να επηρεάζεται από την ανάληψη των νέων καθηκόντων¹⁶.

2.3.5 Βαθμός στον οποίο η άσκηση του νέου καθήκοντος συνάδει με το θεσμικό πλαίσιο της ΚΤΚ, υπό το φως της ανεξαρτησίας και λογοδοσίας της κεντρικής τράπεζας

Δεδομένης της συμπληρωματικότητας μεταξύ των νέων καθηκόντων και των υφιστάμενων εποπτικών εξουσιών της ΚΤΚ, ιδίως στον τομέα της εποπτείας των πιστωτικών και λοιπών χρηματοδοτικών ιδρυμάτων, τα νέα καθήκοντα φαίνεται να συνάδουν εν γένει με το θεσμικό της πλαίσιο.

2.3.6 Βαθμός στον οποίο η άσκηση του νέου καθήκοντος εγκυμονεί σημαντικούς χρηματοπιστωτικούς κινδύνους

Το σχέδιο νόμου δεν περιέχει ειδικότερες διατάξεις σχετικά με την ευθύνη από την άσκηση των εποπτικών καθηκόντων. Η ΚΤΚ και οποιοσδήποτε σύμβουλος ή λειτουργός της δεν υπόκεινται σε οποιαδήποτε ευθύνη σε σχέση με πράξη ή παράλειψη κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων και ευθυνών τους όσον αφορά την εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων, εκτός αν αποδειχθεί ότι η πράξη ή η παράλειψη έγινε κακόπιστα ή οφειλόταν σε σοβαρή αμέλεια¹⁷. Δεδομένου ότι τα ζητήματα ευθύνης θα μπορούσαν να εγείρουν σημαντικούς χρηματοπιστωτικούς κινδύνους για την ΚΤΚ, η ΕΚΤ καλεί την αιτούσα αρχή να εξετάσει τη δυνατότητα ευθυγράμμισης του καθεστώτος ευθύνης της ΚΤΚ βάσει του σχεδίου νόμου με το καθεστώς ευθύνης της όπως αυτό ισχύει κατά την άσκηση των εποπτικών της εξουσιών επί των πιστωτικών ιδρυμάτων.

2.3.7 Βαθμός στον οποίο η άσκηση του νέου καθήκοντος εκθέτει τα μέλη των οργάνων λήψης αποφάσεων της ΚΤΚ σε δυσανάλογους πολιτικούς κινδύνους και ενδέχεται να έχει αντίκτυπο στην προσωπική τους ανεξαρτησία

Η άσκηση των καθηκόντων που ανατίθενται στην ΚΤΚ βάσει του σχεδίου νόμου δεν φαίνεται να εκθέτει τα μέλη των οργάνων λήψης αποφάσεων της σε οποιονδήποτε δυσανάλογο πολιτικό κίνδυνο ούτε και να έχει αντίκτυπο στην προσωπική τους ανεξαρτησία. Εν προκειμένω σημειώνεται ότι οι εποπτικές λειτουργίες τις οποίες επιτελεί η ΚΤΚ περιλαμβάνουν ήδη την εποπτεία των πιστωτικών και λοιπών χρηματοδοτικών ιδρυμάτων, όπως είναι οι εταιρείες εξαγοράς πιστώσεων και οι εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης¹⁸.

¹⁵ Βλ. παράγραφο 4.2 της γνώμης CON/2016/34.

¹⁶ Βλ. παράγραφο 3.1.6 της γνώμης CON/2016/16 και παράγραφο 3.4 της γνώμης CON/2016/31.

¹⁷ Βλ. άρθρο 32 παράγραφος 1 του περί εργασιών πιστωτικών ιδρυμάτων νόμου του 1997 (66(I)/1997), όπως τροποποιήθηκε.

¹⁸ Βλ. ως άνω παράγραφο 2.3.1.

2.3.8 Συμπέρασμα

Λαμβανομένης υπόψη της φύσης τους, τα νέα καθήκοντα της ΚΤΚ όσον αφορά την εποπτεία και οργάνωση της αγοράς των συμβάσεων πίστωσης για τους καταναλωτές, καθώς και την αδειοδότηση και εποπτεία των μεσιτών πιστώσεων και των μη πιστωτικών ιδρυμάτων, μπορούν κατ' αρχήν να θεωρηθούν καθήκοντα κεντρικής τράπεζας υπό την έννοια ότι συμπληρώνουν τις υφιστάμενες εποπτικές λειτουργίες της ΚΤΚ. Ωστόσο, είναι επίσης σημαντικό να διασφαλιστεί ότι η ανάθεση του νέου ρόλου στην ΚΤΚ με το σχέδιο νόμου δεν θα έχει αρνητικό αντίκτυπο στη θεσμική και οικονομική ανεξαρτησία της και δεν θα επηρεάσει αρνητικά την ικανότητά της να ασκεί τα σχετικά με το ΕΣΚΤ ή το Ευρωσύστημα καθήκοντά της και να επιτελεί τις λοιπές λειτουργίες της. Θα πρέπει προς τούτο να διασφαλιστεί η επαρκής κάλυψη των εποπτικών εξόδων της ΚΤΚ από την άσκηση των νέων της καθηκόντων και η δυνατότητά της να χρησιμοποιεί επαρκείς πόρους, περιλαμβανομένου του προσωπικού, για την εκτέλεση των νέων καθηκόντων της. Επίσης, λόγω του ότι τα ζητήματα ευθύνης θα μπορούσαν να εγείρουν σημαντικούς χρηματοπιστωτικούς κινδύνους για την ΚΤΚ, θα πρέπει να εξεταστεί η δυνατότητα ευθυγράμμισης του καθεστώτος ευθύνης της βάσει του σχεδίου νόμου με το καθεστώς ευθύνης της που διέπει την εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων από την ίδια. Τέλος, σημαντικό είναι να διασφαλιστεί η πρόβλεψη επαρκών δικλίδων με σκοπό την επαρκή αντιμετώπιση περιπτώσεων σύγκρουσης συμφερόντων που ανακύπτουν μεταξύ των νέων καθηκόντων της ΚΤΚ που σχετίζονται με την προστασία των καταναλωτών και της ισχύουσας εντολής της όσον αφορά την εποπτεία και τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Η ΕΚΤ καλεί επομένως τις κυπριακές αρχές να εξετάσουν διεξοδικότερα τις παραπάνω πτυχές του σχεδίου νόμου πριν από την ψήφισή του.

Η παρούσα γνώμη θα δημοσιευτεί στον δικτυακό τόπο της ΕΚΤ.

Φρανκφούρτη, 17 Φεβρουαρίου 2017.

[υπογραφή]

Ο Πρόεδρος της ΕΚΤ

Mario DRAGHI